Probleme stringente ale Chișinăului postbelic, dezbătute în cadrul ședințelor activului de partid comunist (1945-1946)

CZU: 94(498-25)"1945/1946"

Anatol PETRENCU 0000-0002-5449-1023

În august 1944, sovieticii au reocupat orașul Chișinău. Administrația nouă, venită din URSS, în majoritatea ei – vorbitoare de limba rusă, s-a confruntat cu un șir de probleme de ordin economic, social, medical etc. Cele mai acute probleme ale orașului au fost discutate în ședințele activului de partid. În cadrul acelor ședințe (patru – în 1945; șase – în 1946), au fost convocați conducătorii întreprinderilor comunale ale orașului, secretarii de partid ai orașului și ai celor trei raioane – *Leninskii, Stalinskii* și *Krasnoarmeiskii*, șefii întreprinderilor industriale etc.

Problemele evidențiate, discutate și propunerile privind soluționarea lor au fost următoarele: 1) asigurarea orășenilor cu produse alimentare, în primul rând – cu pâine; 2) asigurarea orășenilor cu apă potabilă, canalizare; 3) asigurarea cu spațiu locativ, de care era tot mai mult și mai mult nevoie. Conform materialelor consfătuirii din 4 februarie 1945, Guvernul sovietic a alocat suma de 3 mln. ruble pentru restabilirea fondului locativ (40 de mii de m^2). Pentru realizarea sarcinilor puse și valorificarea banilor alocați, activiștii comuniști au decis să construiască fabrici de cărămizi (1,4 mln. bucăți pe an), fabrici de ciment etc. Una din marile probleme era lipsa forței de muncă calificate.

În ședința activului de partid de pe data de 7 decembrie 1945, participanții la dezbateri au constatat: lucrările de restabilire a orașului se desfășoară insuficient. Secretarul organizației de partid a raionului *Leninskii* Kustodov spunea: „Până în momentul de față în oraș nu avem un teatru exemplar, dar avem nevoie de multe teatre; nu avem un cinematograf exemplar, dar este nevoie de câteva... Noi nu avem magazine, ospătării bune, nu avem ateliere de deservire socială a muncitorilor...". Oratorul a adus pilde de neîndeplinire a planului aprobat. Astfel, instituției „Pașcetorg" („Comerțul cu produse alimentare") i-au fost alocate din bugetul de stat pentru 1945 1,3 milioane ruble, din care întreprinderea nominalizată a valorificat doar 278

de mii de ruble", sau 21%. Același activist de partid a constatat că autoritățile republicane și orășenești au făcut prea puțin pentru a produce materiale de construcție locale. În Chișinău nu puteau fi găsite sticlă pentru geamuri, nu era ciment, nu erau cuie. „Toate acestea, spunea Kustodov, nu pot fi aduse din Moscova (citește – din URSS, *A.P.*). Toate acestea trebuie confecționate pe loc".